

Valgustus paneb aia ja maja elama just pimedal aastaajal

Aiavalgustus näidaku pimedas teed, loogu meeleolu ja toogu esile rõhutamist väärivaid kujundusdetalle.

“Valgusti valik sõltub eesmärgist – kas valgusti on omaette kujundusobjekt, kas selle abil tahetakse millelegi tähelepanu pöörata, fassaadi valgustada või lihtsalt maja ette valgust saada, aga ka maja arhitektuurist ja ümbritsevast keskkonnast,” selgitas arhitekt Margit Mutso.

“LED-valgustid on meeleolualguseks, mitte põhivalguseks,” tõdes ASI K-Rautakesko klienditeenindaja Triinu Toomsalu. “Eestis armastatakse kasutada külma valgust, punast, kollast, oranži ja rohelist ei kasutata, kuigi just need teevad ümbruse rõõmsaks,” sõnas OÜ Bauhof projekteeija Ingrid Knuut.

Sisepääsud valgeks

Valgusti valikul tuleb lähtuda maja materjalist. Puit neelab valguse endasse, majale altpoolt suunatud valguse puhul tekivad triibud ja varjud. Räästaalused peegellambid aga valgustavad maja vundamendini ära.

Kasutada võib ka värvilisi halogeenlampe, millel on kuumuskindel valgusklaas, mitte kile. Seevastu krohv peegeldab valgust. Kui panna led-silikonribad fassaadi sisse, saab tuua esile maja mustri.

“Enamasti on valgustil praktiline roll, juhtida inimest õigesse kohta, mistõttu on mõistlik valgustada sisepääsude, väravad, liikumisteed,” ütles Mutso. Aias saab mitmete detailidega luua erinevat meeleolu. Kui aias on midagi, mis väärrib eriti esile tõstmist, näi-

teks purskkaev, ilus taim, kivi, skulptuur, looduskivi, müür, on soovitatav see välja valgustada, soovitas arhitekt. Eriti tasub valgustusele rõhku panna siis, kui valgusel on inimese jaoks eriline koht ja kui aias veedetakse palju aega ning on selle valgusmängu nautijaid. Samas võib meeleolusid luua ka teistele mõõdujatele.

Puude alla võiks panna valgusvõre, kive võiks valgustada alt, viigipuuade võib panna LED-lampidest vikerkaarevärvilisi valgusteid. Kõnnitee peale, trepile ning aiaskulptuuridesse võiks panna lampe, ka purskkaevu sisse võib monteerida valgustuse.

Valgusta ka puid

Näiteks metsviinapuu sisse pandud värvilised lambid tekitavad muinasjutulise meeleolu, selgitas Knuut. LED-valgusti pallikesi, mis töötavad ka päikesepatareidega, võib panna muru peale.

Sellised valgustid jätavad pimedas sätendava mulje. Kuna lumi peegeldab, siis lume peal valgus võimendub. Jõulude ajal võib panna puu sisse lampe, mis tekitab päkapikumaja tunde. Samuti võib õue panna põrandalampi meenutava valgusti, mis tekitab toa tunde ja jätab mulje, nagu viiksid talveaias.

Värava juurde sobiksid anduriga postvalgustid. Süvistatud valgustitest saab moodustada valgusraja kõnnitee äärde, mis samuti võiks toimida anduritepõhiselt, näiteks kestusega 5–15 minutit. Vana aja austajatele on maiuspalaks endiseid aegu meenutavate hõõgniitpirnidega lambid.

LED-valgusteid ostes tuleb arvestada sellega, et kui LED-lamp põleb läbi, tuleb välja vahetada terve valgusti. Sisepirnita LED-lambid külmuvad talvel läbi. Seega lisaks niiskuskindlusele olgu aiailambid ka külmakindlad.

Eneken Laasme

► Pimedas aitab maja fassaadi elavdada räästa alla nurkadesse või piki seinu üles suunatud valgustus.

Foto: Raul Mee

Äp TASUB TEADA

Valgusti eluiga sõltub pingest kõikumistest

► LED-valgusti kestab 100 000–500 000 tundi ehk 5–8 aastat.

► Tavapirnid kestab 6000 tundi ehk 2 aastat.

Äp MIS ON MIS

IP number näitab sobivust

► IP 43 rehe alla

► IP 44 katuse alla, terrassile, varjulisse kohta

► IP 54 majaseina fassaadi kaunistamiseks, ilukivi sisse

► IP 56 vee ja vihma kätte

► IP 65 terrassile, pesuruumi

► IP 67 veelombi juurde, basseini alla, fassaadi sisse